

ΒΗΜΑgazzino

SPECIAL ISSUE

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΤΣΑΡΛΣ ΣΑΑΤΣΙ

Η ΚΑΘΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ SAATCHI GALLERY, ΤΟ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΩΔΗΣ ΖΩΗ ΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΟΡΥΦΑΙΟΥΣ ΣΥΛΛΕΚΤΕΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ, ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ,
ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΛΛΕΚΤΕΣ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ, ΘΕΑΤΡΟ, ΜΟΥΣΙΚΗ, ΣΙΝΕΜΑ,
ΒΙΒΛΙΑ, ΔΩΡΑ, ΑΤΖΕΝΤΑ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

● Ο Τσαρλς (αριστερά) και ο Μορίς Σάατσι τη δεκαετία του '70.

ΤΟ ΕΝΤΟΝΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ ΤΟΥ ΤΣΑΡΛΣ ΣΑΑΤΣΙ

Ο πανίσχυρος οικονομικός παράγοντας και συλλέκτης που διαμόρφωσε τη βρετανική εικαστική σκηνή των τελευταίων δεκαετιών έχει αποκτήσει τη δική του θέση στην ιστορία της σύγχρονης τέχνης.

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ

Το άστρο του μεσουράνησε τις δεκαετίες του '70 και του '80, όταν η διαφημιστική εταιρεία που ίδρυσε με τον αδελφό του Μορίς έγινε η μεγαλύτερη του κόσμου και σίγουρα η πιο γνωστή, με χιλιάδες υπαλλήλους και εκατοντάδες γραφεία σε δεκάδες χώρες ανά την υφήλιο. Βέβαια έγινε ευρύτερα γνωστός χάρη στην αγάπη του για την τέχνη και στην κομβική του σπρίτζη στους Young British Artists (YBA), τους Νέους Βρετανούς Καλλιτέχνες, όπως ο Ντέμιαν Χριστ, που ήρθαν και αναστάτωσαν τη σύγχρονη τέχνη και την οικονομική αξία της. «Όπως ο Απολινέρ μίλησε για τον "κυβισμό" και ο Μπρετόν για τον σουρεαλισμό, έτσι και ο Σάατσι επινόησε τους YBAs» γραφόταν παλαιότερα στον βρετανικό Τύπο.

Εν τω μεταξύ, άνοιξε μια Πινακοθήκη για να δείχνει τα αποκύματά του, τη Saatchi Gallery, η οποία πλέον βρίσκεται στο Τσέλσι του Λονδίνου και συνιστά δημόσιο αγαθό από το 2010, τη χρονιά που επέλεξε να τη δωρίσει μαζί με 200 έργα της συλλογής του (αξίας περίπου 30 εκατ. στερλινών την εποχή εκείνη). Ανάμεσά τους και το ακατάστατο κρεβάτι-μνημείο πεσόντων ερώτων της Τρέισι Εμιν («My Bed», 1998), το οποίο την κατέστησε υποψήφια για τα σημαντικά βρετανικά εικαστικά βραβεία Turner το 1999. Σημαντικά, σπουδαία επιτεύγματα για τον βρετανοϊρακινό επιχειρηματία εβραϊκής καταγωγής που τον κατέστησαν πολύ περισσότερο διάσημο από ό,τι η εντυπωσιακή καριέρα του στη διαφήμιση, αν και όλα επισκιάστηκαν σε έναν βαθμό ήταν ήρθε στο φως το 2013 η διαβόητη φωτογραφία με το χέρι του να σφίγγει τον λαιμό της διάσημης, αισθησιακής σεφ Ναϊτζέλα Λόσον, που υπήρξε η τρίτη σύζυγός του, τη δεκαετία 2003-2013.

Καθώς ο χώρος ετοιμάζεται να φιλοξενήσει μια μεγάλη αναδρομική έκθεση αφιερωμένη στο ζευγάρι των καλλιτεχνών Κρίστο και Ζαν-Κλονι, οι οποίοι αποκάλυπταν εμβληματικά κτίρια αποκρύπτοντάς τα («Christo and Jeanne-Claude: Boundless», από 15/11 έως 22/1/24), ένα πολύ σημαντικό πολιτιστικό γεγονός από όποια

πλευρά και αν το δεις, στις ειδήσεις στον βρετανικό Τύπο το όνομα του Σάατσι φιγουράρει για άλλη μία φορά για όλους τους λάθος λόγους, κοινώς μέσα από τις δηλώσεις της επί μία δεκαετία συντρόφου του Τρίνι Γούντολ σχετικά με τον χωρισμό τους. Ο ίδιος απεχθάνεται τη δημοσιότητα, προκαλεί εντύπωση ότι ακόμη και στα εγκαίνια των εκθέσεων της Saatchi Gallery αποφεύγει να πηγαίνει. Αναμενόμενο, αφού ακόμα και όταν συναίνεσε να συμμετάσχει ως κριτής σε εκπομπή που έφερε το όνομά του, τη βραχύβια «School of Saatchi» στο BBC2 το 2009, στην οποία εικαστικοί ανταγωνίζονταν μεταξύ τους για να επικρατήσουν στην προτίμησή του, και πάλι δεν εμφανίστηκε ποτέ στην οθόνη. Η παθολογική ντροπαλοσύνη του είναι βαθιά ριζωμένη μέσα του και συνεχίζεται και μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας. Ελάχιστοι υπήρξαν και οι σημαντικοί πελάτες της διαφημιστικής του που κατάφεραν να τον συναντήσουν διά ζώσης, ενώ εννοείται ότι έχει δώσει ελάχιστες συνεντεύξεις στη διάρκεια της ταραχόδους ζωής και καριέρας του. Όσοι τον έχουν γνωρίσει από κοντά τον χαρακτηρίζουν αυτοκρατορικό, οραματιστή, αποφασιστικό, τολμηρό αλλά και ιδιότροπο, οξύθυμο, με σύντομο εύρος προσοχής και με μια ιδιαίτερη ευαισθησία, μια ακραία εσωστρέφεια.

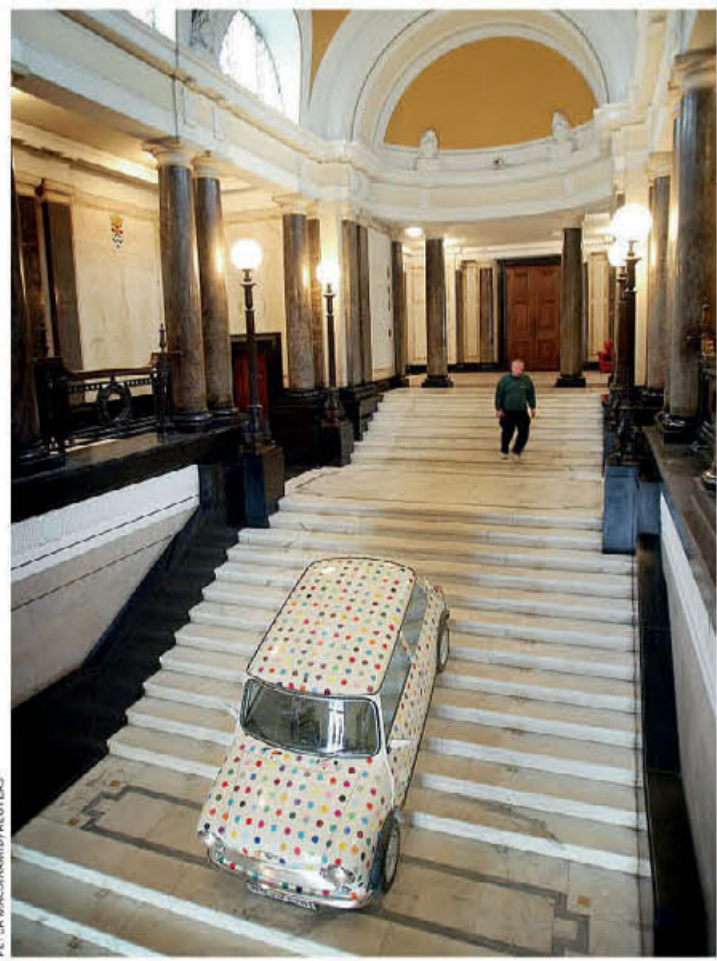
«Mad Man» πριν από τον Ντον Ντρέιπερ

Τα παιδικά του χρόνια δεν ήταν απολύτως ανέφελα, αν αναλογιστεί κανείς ότι όταν ήταν τεσσάρων ετών η οικογένειά του αναγκάστηκε να φύγει από τη μαγική Βαγδάτη, όπου ο πατέρας του ήταν έμπορος υφασμάτων, προκειμένου να αποφύγουν τον διωγμό που υπέστησαν οι Ιρακινοί εβραϊκής καταγωγής το 1947 στη Μέση Ανατολή. Από τα παζάρια της Βαγδάτης στο βόρειο Λονδίνο, η οικογένεια κατάφερε να αποκτήσει εκ νέου πλούτο, αυτή τη φορά χάρη στο νέο εργοστάσιο που έστησε ο πατήρ Σάατσι. Ο ίδιος ξεκίνησε ως copywriter στη διαφημιστική Benton & Bowles του Λονδίνου και το 1970, όταν ήταν δηλα-

CHRISTO AND JEANNE-CLAUDE FOUNDATION ARCHIVE

● Το έργο του Ντάμιεν Χριστ «Spot Mini» στην είσοδο της Saatchi Gallery το 2003, όταν είχε μετακομίσει από το βόρειο Λονδίνο και στεγαζόταν στο County Hall στο South Bank.

PETER MACDONALD/REUTERS

● Το «αμπαλαρισμένο» Ράιχσταγκ το 1995, διά χειρός Christo και Jeanne-Claude. Η αναδρομική του έργου τους ξεκινά στις 15 Νοεμβρίου στη Saatchi Gallery.

● Το έργο «Moje Sabz» (2011) της Σοχέιλα Σοκανβάρι που παρουσιάστηκε στην έκθεση «Champagne Life» (2016) με έργα γυναικών εικαστικών από όλον τον κόσμο.

● **Επάνω:** Σχετικά πρόσφατα στην Gallery Saatchi έδωσε το «παρών» και η έκθεση «Τουταγχαμών: Οι θησαυροί του χρυσού Φαραώ» (2019-2020). **Κάτω:** Το περιβόητο κρεβάτι «My Bed» (1998) της Τρέισι Εμιν, το οποίο για μια περίοδο ήταν εγκατεστημένο σε ειδικό χώρο στο σπίτι του Τσαρλς Σάατσι.

δή 27 χρόνων, έστησε τη δική του εταιρεία μαζί με τον αδελφό του Μορίς, τη Saatchi & Saatchi. Σταδιακά έφτασαν να χτίσουν την αυτοκρατορία της διαφήμισης δίχως να ακολουθήσουν μια συνεκτική φιλοσοφία στη δουλειά τους. Για τον Τσαρλς Σάατσι οι διαφημίσεις ήταν είτε «terrific» είτε «shit» και φρόντιζε βέβαια η δουλειά του να ανήκει στην πρώτη κατηγορία. Η εταιρεία του ήταν που μερίμνησε για το image των Συντηρητικών στη Βρετανία λίγο προτού αναλάβει τα ηνία της χώρας η Μάργκαρετ Θάτσερ. Δικό του ήταν το σλόγκαν «Labour Isn't Working» του 1978 που συνέβαλε καθοριστικά στη μετέπειτα επικράτηση της Σιδηράς Κυρίας. Τη δεκαετία του '80 και αφότου εξαγόρασε μαζί με τον αδελφό του την αμερικανική διαφημιστική Ted Bates, έφτασαν να γίνουν η μεγαλύτερη εταιρεία του είδους στον κόσμο.

Δική τους έμπνευση ήταν η εντυπωσιακή διαφήμιση των Silk Cut με το σκισμένο μετάξι στρατηγικά κομμένο ώστε να μη φαίνεται το προϊόν που διαφημίζεται, καθότι ήταν η περίοδος που είχε αρχίσει η απαγόρευση διαφήμισης ειδών καπνού στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ο γιγαντισμός της εταιρείας τους δεν μπορούσε βέβαια να διατηρηθεί για πολύ, οπότε στα μέσα της δεκαετίας του '90 έστησε με τον αδελφό του μια νέα εταιρεία, τη M&C Saatchi, αφότου πήραν μαζί τους ένα μεγάλο μέρος του προσωπικού (και των πελατών) από την παλιά.

Μινιμαλισμός και YBAs

Ο Σάατσι είχε το μικρόβιο του συλλέγειν από μικρός, από όταν δηλαδή είχε εμμονή με την αμερικανική ποπ κουλτούρα, από τα juke boxes μέχρι τα κόμικς αλλά και τους αστέρες της ροκ εντ ρολ, όπως ο Ελβις Πρίσλεϊ και ο Τοακ Μπέρι. Τα έργα τέχνης άρχισε να τα συλλέγει τη δεκαετία του '80. Αρχικά προτιμούσε τους αμερικανούς μινιμαλιστές όπως οι Ντόναλντ Τζαντ, Νταν Φλέιβιν ή Σολ Λεϊούιτ, άλλωστε ένα γλυπτό του τελευταίου ήταν το πρώτο έργο που απέκτησε στα 26 του χρόνια, όταν ακόμα δεν είχε συνειδητοποιήσει ότι τον διακατείχε η συλλεκτική μανία, ενώ ένας πίνακας του Τζάκσον Πόλοκ που είδε όταν επισκέφθηκε τις ΗΠΑ και το ΜοΜΑ του άλλαξε τη ζωή και τις συλλεκτικές συνήθειες. Σύντομα έγινε γνωστό ότι ξόδευε εκατομμύρια κάθε χρόνο για να αποκτήσει έργα από καλλιτέχνες όπως ο Αντι Γουόρχολ ή ο Ανσελμ Κίφερ και ο Τζούλιαν Νάμπελ. Ακολούθως το στίγμα που εξέπεμψε συνδέθηκε με την ανάδειξη και προώθηση του έργου νέων και ανερχόμενων καλλιτεχνών, όπως η Τρέισι Εμιν, οι αδελφοί Τσάμπμαν ή ο Κρις Οφίλι, όσων δηλαδή έμελλε να αποτελέσουν τον σκληρό πυρήνα των Νέων Βρετανών Καλλιτεχνών που αγαπούσε να ανακαλύπτει όταν κανείς δεν θα στοιχημάτιζε επάνω τους. Με τη δική του υποστήριξη εκείνοι και εκείνες εκτοξεύονταν στη σφαίρα των αστέρων της εικαστικής σκηνής του Λονδίνου. Ήταν το λεγόμενο «Saatchi Effect», το οποίο ωστόσο δεν ήταν ευεργετικό για όλους. Για παράδειγ-

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΙΑΣ

*«Ο ποδηλατισμός
δεν μπορεί
να φέρει ιδεολογικό
πρόσημο»*

Ο υφυπουργός Πολιτισμού, στην πρώτη του συνέντευξη στον έντυπο Τύπο μετά την έλευσή του στην Μπουμπουλίνας, μιλάει για τις προκλήσεις στο πεδίο του σύγχρονου Πολιτισμού, το άνοιγμα του Ακροπόλ, το νομοσχέδιο για τη δημιουργία του Ενιαίου Φορέα Οπτικοακουστικής Πολιτικής, αλλά και για τις σχέσεις της κυβέρνησης με τον καλλιτεχνικό κόσμο.

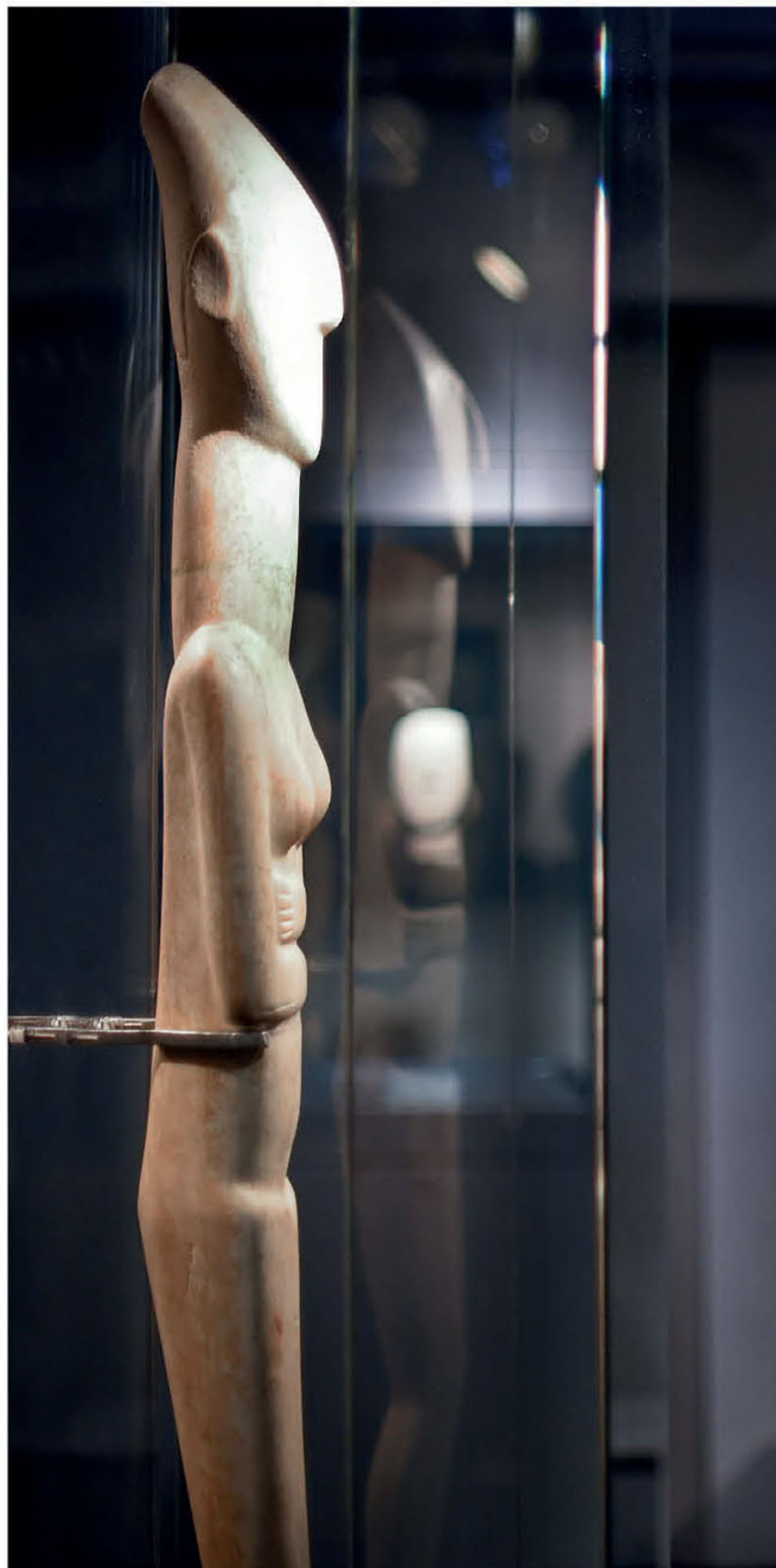
ΑΠΟ ΤΗΝ **ΕΡΗ ΒΑΡΔΑΚΗ**
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ **ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΡΑΣΑΓΑΚΗ**

Ήταν το 2012 όταν ο δικηγόρος Χρίστος Δήμας, σε ηλικία μόλις 32 ετών, εκλέχθηκε για πρώτη φορά βουλευτής Κορινθίας. Το μικρόβιο της πολιτικής κύλησε νωρίς στο αίμα του. Ίσως ρόλο έπαιξαν οι πολιτικές συζητήσεις που πάντα πρωταγωνιστούσαν στο οικογενειακό τραπέζι, αφού ο πατέρας του είναι ο Σταύρος Δήμας, ένας πολιτικός που διετέλεσε υφυπουργός κυβερνήσεων της ΝΔ, αλλά και επίτροπος της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το 2019 ο Κυριάκος Μητσοτάκης εμπιστεύθηκε τον Χρίστο Δήμα στη θέση του υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, αρμόδιου για την Έρευνα, την Τεχνολογία και την Καινοτομία. Μετά τις εθνικές εκλογές του περασμένου Ιουνίου και τη νίκη της Νέας Δημοκρατίας, ο ίδιος ανέλαβε τα καθήκοντα του υφυπουργού Πολιτισμού. «Οι πρώτοι μήνες στο υπουργείο κύλησαν με πολύ μεγάλο ενδιαφέρον» αναφέρει μιλώντας στο BHMAGAZINO. «Δεν σας κρύβω ότι αυτό το πρώτο χρονικό διάστημα προσπάθη να μάθω τον τομέα του σύγχρονου πολιτισμού όσο το δυνατόν καλύτερα. Είμαι υπέρ της άποψης ότι τότε δεν πρέπει να σταματάμε να διδασκόμαστε στη ζωή» εξομολογείται, φανερόντας, αν μη τι άλλο, έναν άνθρωπο με ανοιχτούς ορίζοντες.

Κύριε Δήμα, διατελέσατε στην προηγούμενη κυβέρνηση υφυπουργός Έρευνας & Τεχνολογίας. Γιατί θεωρείτε ότι ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης σας εμπιστεύθηκε τον θώκο του υφυπουργού Πολιτισμού;

«Όταν με κάλεσε ο Πρωθυπουργός για να μου ανακοινώσει ότι αναλαμβάνω τη θέση του υφυπουργού Πολιτισμού μου τόνισε από την πρώτη στιγμή ότι ο στόχος μας είναι να αναπτύξουμε το κομμάτι της οπτικοακουστικής πολιτικής, αλλά και η εν γένει ενδυνάμωση της εξωστρέφειας του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού. Η Ελλάδα είναι μία παγκόσμια δύναμη του πολιτισμού, είμαστε όμως γνωστοί κυρίως για την πολιτιστική μας κληρονομιά. Πιστεύουμε ότι και στο πεδίο του σύγχρονου πολιτισμού μπορούμε να καταφέρουμε πολύ περισσότερα».

Τι πιστεύετε λοιπόν ότι μπορείτε να κομίσετε από το παλιό σας χαρτοφυλάκιο στο νέο;
«Την εμπειρία στην αξιοποίηση της έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας στο πεδίο του πολιτισμού. Θα σας δώσω συγκεκριμένα παραδείγματα. Στον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Ολυμπίας σήμερα ο επισκέπτης χρησιμοποιώντας το κινητό του μέσω ενός QR Code κατεβάζει μία εφαρμογή που τον ταξιδεύει πίσω στον χρόνο, παρουσιάζοντάς του πώς ήταν η Αρχαία Ολυμπία πριν από 2.500 χρόνια.

Αντιστοίχως και σε άλλους αρχαιολογικούς χώρους ή μνημεία μπορούμε να έχουμε χρήση εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας ή τεχνητής νοημοσύνης. Τα πρότζεκτ σε αυτό το πεδίο μπορεί να είναι πολλά. Η τεχνολογία και η καινοτομία συνδέονται σήμερα άμεσα με τον πολιτισμό, για αυτό και βλέπουμε πολλές νεοφυείς επιχειρήσεις να δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον τομέα. Τη δράση αυτών των επιχειρήσεων θα τη στηρίξουμε».

Μία από τις πρώτες σας επισκέψεις με την ιδιότητα του υφυπουργού Πολιτισμού ήταν στο Ακροπόλ. Έχουν περάσει τρία χρόνια από τον ιδρυτικό του νόμο, όταν δηλαδή αποφασίστηκε να λειτουργήσει ως ένα hub για τη σύγχρονη δημιουργία, και όμως ακόμη δεν έχει ανοίξει τις πύλες του.

«Το Ακροπόλ αποτελεί ένα μεγάλο στοιχείο για την ελληνική πολιτεία. Το ιστορικό αυτό κτίριο έχει ανακαινισθεί πλήρως και σύντομα θα περάσουμε σε κάποιες αλλαγές στον ιδρυτικό του νόμο με σκοπό να δημιουργηθεί ένα πιο ευέλικτο, μόνιμο σχήμα, το οποίο θα μπορεί να το διοικήσει πιο αποτελεσματικά ώστε να αποτελέσει ένα κέντρο για τον πολιτισμό και την τεχνολογία. Ουσιαστικά θέλουμε να του προσφέρουμε διοικητική αυτονομία και τη δυνατότητα να λαμβάνει αποφάσεις. Με απλά λόγια, πρέπει κάποιος να το "τρέχει", γιατί αυτό το έργο δεν μπορεί να συντονίζεται κεντρικά από το υπουργείο Πολιτισμού».

Το χρονοδιάγραμμα όμως ποιο είναι; Θα ανοίξει μέσα στο 2024 τις πύλες του;

«Πιστεύω ότι δεν θα το δούμε να λειτουργεί σε πρώτη φάση εν τω συνόλω, αλλά τμηματικά. Ο στόχος είναι να ανοίξει αρχικά για την καλλιτεχνική κοινότητα ώστε να δημιουργηθούν οι συνέργειες οι οποίες είναι απαραίτητες. Θα έλεγα ότι πρότυπό μας αποτελεί το Factory στο Βερολίνο, το οποίο είναι ένα εξαιρετικό κέντρο καινοτομίας που συνδυάζει τον σύγχρονο πολιτισμό, τις παραστατικές τέχνες με την τεχνολογία και την καινοτομία».

Πέρα από το Ακροπόλ, ποιες είναι οι υπόλοιπες προτεραιότητες του χαρτοφυλακίου σας;

«Αρχικά έπρεπε να λύσουμε κάποια βασικά λειτουργικά ζητήματα φορέων. Ειδικότερα στη Θεσσαλονίκη ήδη καταφέραμε και δώσαμε σημαντικές λύσεις σε

σοβαρά ζητήματα όπως το χρόνιο στεγαστικό πρόβλημα της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης. Επονται σημαντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες που είναι απαραίτητες, όπως η δημιουργία του Ενιαίου Φορέα Οπτικοακουστικής Πολιτικής. Αυτό το σχέδιο νόμου θα έρθει στη Βουλή το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα. Φυσικά δίνουμε έμφαση και στο κομμάτι της πολιτιστικής διπλωματίας ώστε να προωθήσουμε πολύ περισσότερο τον σύγχρονο πολιτισμό στο εξωτερικό και σε αυτό το πεδίο μάλιστα βρισκόμαστε σε συνεργασία με το υπουργείο Εξωτερικών και με άλλους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης».

Θα ήθελα να μιλήσουμε λοιπόν για αυτό το νομοσχέδιο της δημιουργίας του Ενιαίου

Φορέα Οπτικοακουστικής Πολιτικής. Ισχύει ότι το Εθνικό Κέντρο Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας (ΕΚΟΜΕ), που υπάγεται σήμερα στο υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, θα συγχωνευθεί με το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου και τον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας; «Ναι. Το σύνολο της οπτικοακουστικής πολιτικής μας θα ασκεύεται πλέον από το υπουργείο Πολιτισμού. Οι τρεις αυτοί οργανισμοί, το ΕΚΟΜΕ, το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου και ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, μπαίνουν υπό τη σκέπη ενός οργανισμού, του Creative Greece, ο οποίος θα έχει την ευθύνη για τη χάραξη μία ενιαίας εθνικής στρατηγικής για τις κινηματογραφικές και τηλεοπτικές παραγωγές, για τα πνευματικά δικαιώματα, αλλά και τις χρηματοδοτήσεις, με

Ο πολιτισμός αφορά το σύνολο της κοινωνίας, είτε κάποιος είναι δεξιός, κεντροδεξιός ή αριστερός. Προφανώς και δεν αποτελεί μονοπώλιο της Αριστεράς

ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΟΝ ΡΥΘΜΟ ΤΟΥ «UNDERGROUND»

Οι δύο καταξιωμένοι πρωταγωνιστές μιλούν για το θεατρικό ανέβασμα του έπους του Κουστουρίτσα, την πολιτική, αλλά και τις συγκινήσεις στη ζωή του ηθοποιού, ενώ ποζάρουν σε μια ανατρεπτική φωτογράφιση.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΗ ΒΑΡΑΚΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΡΑΣΑΓΚΗ
STYLING ΗΡΩ ΤΣΟΥΡΤΟΥ

Μετά το τέλος της φωτογράφισής τους στο Athens Capital Hotel στην Πλατεία Συντάγματος, ο Βασίλης Χαραλαμπόπουλος και ο Γιάννης Τσορτέκης με υποδέχονται στην πλατεία του Θεάτρου Ακροπόλ. Μπροστά μας ακριβώς στήνεται βήμα-βήμα το σκηνικό της πολυαναμενόμενης παράστασης «Underground», η οποία έρχεται στις 18 Νοεμβρίου σε σκηνοθεσία Νικίτα Μιλιβόγεβιτς με έναν πολυμελή θίασο και μια ζωντανή ορχήστρα επί σκηνής. Αυτός είναι άλλωστε και ο μόνος δρόμος να μεταφερθεί στο ελληνικό θέατρο το «Underground», η εμβληματική ταινία που χάρισε στον Εμίρ Κουστουρίτσα τον Χρυσό Φοίνικα το 1995, βασισμένη στο πρωτότυπο θεατρικό έργο «Ανοιξη τον Ιανουάριο» και στο μυθιστόρημα «Μια φορά κι έναν καιρό ήταν μια χώρα» του Ντούσαν Κοβάσεβιτς. Ο γνώριμος στο ελληνικό κοινό σέρβος σκηνοθέτης Νικίτα Μιλιβόγεβιτς υπογράφει μία γενναία διασκευή για τη θεατρική μεταφορά του έργου στην Ελλάδα. Φυσικά οι γνώριμες διονυσιακά χαρμώσυνες και την ίδια στιγμή βαλκανικά πένθημες μουσικές του Γκόραν Μπρέγκοβιτς θα πρωταγωνιστούν στην παράσταση μαζί με τις πρωτότυπες μουσικές που συνέθεσε ο συνήθης ύποπτος Αγγελος Τριανταφύλλου.

Ο Βασίλης Χαραλαμπόπουλος και ο Γιάννης Τσορτέκης αναλαμβάνουν να δώσουν σάρκα και οστά στον Μάρκο και τον Μπλάκι αντίστοιχα. Οι δύο τους πολεμούν τους Γερμανούς στο Βελιγράδι στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Ο γενναίος Μπλάκι αγαπά τη Νατάλια – την υποδύεται η εξαιρετική Αλεξάνδρα Αϊδίνη – αλλά και ο Μάρκο τη λατρεύει ερήμην του Μπλάκι. Και έτσι ο πολιτικάντης Μάρκο θα αποδειχθεί πανούργος όταν θα κρύψει σε ένα υπόγειο καταφύγιο τον αδελφικό του φίλο μαζί με τους

υπόλοιπους συντρόφους του για να τους «προστατέψει» από τους Γερμανούς. Γιατί θα «ξεχάσει» τελικά να τους ενημερώσει ότι ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος έληξε, ώστε να καρπωθεί εκείνος για δεκαετίες την άπληστη Νατάλια και παράλληλα να τους εκμεταλλευτεί ώστε ο Μπλάκι να κατασκευάζει όπλα στο υπόγειο τούνελ και αυτός να τα εμπορεύεται. Όμως το κελάρι κάποια στιγμή θα ανοίξει και οι έγκλειστοι του υπογείου θα βρεθούν στη δίνη ενός άλλου πολέμου. Αυτή τη φορά ο πόλεμος είναι εμφύλιος και οι «κακοί» δεν είναι αυτοί που ήταν κάποτε...

Το «Underground» λοιπόν είναι ένα έργο για την ανδρική φιλία και τον έρωτα, την ανθρώπινη τάση για εξαπάτηση και χειραγώγηση και την ίδια στιγμή για τις αυταπάτες μίας ολοκληρης ιστορικής περιόδου που συμπυκνώνει το δράμα μιας χώρας η οποία δεν υπάρχει πλέον. Η αλληγορία συνεχώς παρούσα. Ίσως φτάνει να αντικαταστήσεις το πρόσωπο του Μάρκο με τους πολιτικούς και τη φιγούρα του Μπλάκι με έναν λαό που κλείνεται στο κελάρι. Και όλα αυτά να συμβαίνουν εγκιβωτισμένα σε ένα κλίμα μαγικού ρεαλισμού, σκοτεινού χιούμορ, που καταλήγει σε έναν ύμνο για την ανθρώπινη ανθεκτικότητα.

ΒΗΝΗΛΑΤΩΝΤΑΣ ΤΟ «UNDERGROUND»

Η ιδέα για το ανέβασμα του «Underground» γεννήθηκε στο μυαλό του Βασίλη Χαραλαμπόπουλου το 2018, όταν συνεργάστηκε στον «Πλούτο» του Αριστοφάνη με τον Νικίτα Μιλιβόγεβιτς. «Όταν άκουσα ότι ο Νικίτα είναι φίλος με τον Κουστουρίτσα, με τον Κοβάσεβιτς, με τον Μπρέγκοβιτς, αυτόματα του είπα: "Μα γιατί δεν ανεβάζουμε το Underground";". Τότε ήταν δύσκολο εξαιτίας διάφορων αιτιών. Σήμερα οι συνθήκες ωρίμασαν». Ο Γιάννης Τσορτέκης πάλι είναι παλιός γνώριμος με τον Νικίτα Μιλιβόγεβιτς. «Επαιξα μάλιστα στην πρώτη του σκηνοθεσία στην Ελλάδα, στο Αμόρε, στην παρά-

σταση "Έγκλημα και τιμωρία", και αργότερα συναντηθήκαμε ξανά και στον "Πλατόνοφ" του Τσέχοφ στο ΚΘΒΕ. Είναι οξύνοους, ένας άνθρωπος που έχει κάνει ένα μεγάλο ταξίδι στην τέχνη του, ένα ταξίδι που όμως το μοιράζεται» αναφέρει.

Ο Βασίλης Χαραλαμπόπουλος είδε για πρώτη φορά το «Underground» στη σκοτεινή αίθουσα το 1995. «Είχα αγαπήσει τότε τη ματιά του Κουστουρίτσα γιατί σε μία δύσκολη στιγμή για τη χώρα του εκείνος έκανε τον πόνο του τέχνη» αναφέρει. «Μετέδωσε το δράμα ενός λαού μέσα από ένα χιούμορ που τσακίζει κόκαλα. Αυτή είναι η ομορφιά της τέχνης. Για εμένα το "Underground" είναι ένα δράμα μασκαρεμένο σε κωμωδία. Αυτό δεν έκανε και ο Αριστοφάνης; Δεν μίλαγε για το δράμα της Αθήνας μέσα από την κωμωδία; Σε όλη μου τη ζωή κατά βάση θεωρούμαι κωμικός ηθοποιός. Και όμως εγώ δεν έχω παίξει ούτε έναν ρόλο κωμικά. Γιατί αντιμετωπίζω την κωμωδία ως το δράμα του ανθρώπου που όταν θα σκοπιμάσει οι άλλοι θα γελάσουν».

Επιστρέφουμε στην παράσταση. «Δεν θέλουμε να αναπαράσσουμε στο θέατρο την ταινία του Κουστουρίτσα» ξεκαθαρίζει ο ίδιος. «Αυτό θα ήταν άλλωστε χωρίς νόημα. Η ταινία είναι μόνο ο μπουσούλας για να βρούμε τη χιμεία μας στη σκηνή, να διηγηθούμε αυτή την ιστορία για την ανδρική φιλία που δοκιμάζεται, για τον έρωτα. Αυτή την ιστορία με όλες τις αλληγορίες που μπορεί να περιέχει για τον πόλεμο, για την εκμετάλλευση του αδύνατου από τις Μεγάλες Δυνάμεις».

Ο Γιάννης Τσορτέκης παρατηρεί κάτι ενδιαφέρον ενώ μιλάει για τον ήρωά του, τον Μπλάκι, καθώς βλέπει τον πανούργο Μάρκο που τον έκλεισε στο κελάρι ως ένα ακόμη θύμα. «Οι άνθρωποι δεν είναι θύματα μόνο όταν κάποιος τους εξαπατήσει» λέει. «Γιατί οι άνθρωποι είναι θύματα των ιδίων των παθών τους. Δείτε την παγίδα που στήνει στον καλύτερο του φίλο για χάρη ενός έρωτα.

ΛΟΣ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΟΡΤΕΚΗΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΘΕΟΧΑΡΑΚΗΣ

«Η ΤΕΧΝΗ ΣΟΥ ΕΡΧΕΤΑΙ ΣΑΝ ΚΕΡΑΥΝΟΣ»

Μια επίσκεψη στην οικία και στο ατελιέ του επιτυχημένου επιχειρηματία και ζωγράφου μάς αποκαλύπτει έναν θαυμαστό κόσμο γεμάτο έμπνευση και δημιουργία.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΤΙΑΝΑ ΚΑΡΤΣΑΓΚΟΥΛΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Το καλαίσθητο σπίτι του Βασίλη Θεοχαράκη και της συζύγου του Μαρίας δεν είναι ένας απλός τόπος κατοικίας, αλλά ένας χώρος δημιουργικότητας στον οποίο κάθε γωνιά συνδέεται με τον κόσμο της τέχνης. Από τα περίτεχνα γλυπτά που έχει συλλέξει ο ίδιος στη διάρκεια των αμέτρητων ταξιδιών του στην Απω Ανατολή – το οφείλει κυρίως στην πολυετή και στενή επαγγελματική του σχέση με την Ιαπωνία –, τα οποία φωτίζουν με τα έντονα χρώματά τους τα έπιπλα και τις βιτρίνες του σαλονιού, έως τους επιβλητικούς πίνακες που κρέμονται στους τοίχους, κάθε δωμάτιο, κάθε διάδρομος αποτελεί και μια μικρή γκαλερί με έργα τέχνης διαφορετικών περιόδων και τεχνοτροπιών. Αν και στους τοίχους κρέ-

Η μέρα μου είναι γεμάτη. Έτσι είναι ο χαρακτήρας μου, δεν κάθομαι με τίποτα και αυτή η αφοσίωση στην τέχνη με γεμίζει σαν άνθρωπο, σαν μυαλό. Νομίζεις ότι οι επιχειρήσεις μένουν;

Στην αρχή η ζωγραφική του είχε στοιχεία από εκείνη του δασκάλου του, Σπύρου Παπαλουκά.

Στο ατελιέ του, στο σπίτι του στη Φιλοθέη, ο Βασίλης Θεοχαράκης έχει δημιουργήσει μερικούς από τους πιο σημαντικούς πίνακές του.

μονται και σημαντικές δημιουργίες άλλων σπουδαίων ελλήνων καλλιτεχνών, όπως του δασκάλου του, Σπύρου Παπαλουκά (1892-1957), πρόδρομου της γενιάς του '30, του Αλεξανδρινού Κωνσταντίνου Παρθένη (1878-1967), εκ των πιο σημαντικών εκπροσώπων της ζωγραφικής τέχνης της μεταπολεμικής Ελλάδας, και του μαθητή του, του Υδραίου Παναγιώτη Τέπη (1925-2016), τα περισσότερα από τα έργα είναι φιλοτεχνημένα από τον ίδιο τον κ. Θεοχαράκη, ο οποίος εκτός από επιτυχημένος επιχειρηματίας είναι και ένας αεικίνητος ζωγράφος, απολύτως αφοσιωμένος στην τέχνη του.

Επί τουλάχιστον επτά δεκαετίες, όσες μετρά η στενή σχέση του 93χρονου επιχειρηματία με τη ζωγραφική, της αφιερώνει καθημερινά 4-5 ώρες. Είτε απομονωμένος στα ατελιέ του που βρίσκονται στις οικίες του στη Φιλοθέη και στο Λαγονήσι, είτε μέσα στο φουσκωτό tender του

– δεμένο σε μια βραχιόδη ακρογιαλιά –, ακόμη και στο πολυτελές σκάφος του στα ανοιχτά της θάλασσας που τόσο αγαπά, ο Βασίλης Θεοχαράκης παραμένει συνεπής στο ραντεβού του με τη ζωγραφική, όπως μας περιγράφει ο ίδιος: «Το πρωί πάω στη δουλειά μου νωρίς. Αν και πλέον έχει αναλάβει τη διοίκηση των επιχειρήσεών μου η κόρη μου Ντένη, πηγαίνω κι εγώ καθημερινά (εκτός από το μικρόβιο της επιχειρηματικότητας, η κόρη του έχει κληρονομήσει και το ταλέντο του στη ζωγραφική, αφού και η ίδια είναι ζωγράφος, απόφοιτη της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών της Αθήνας, με ατομικές και ομαδικές εκθέσεις σε Ελλάδα και εξωτερικό). Όταν τελειώσω έρχομαι, τρώω και ξαπλώνω λιγάκι. Εν συνεχεία πηγαίνω στο ατελιέ μου και μένω από 4 έως 5 ώρες. Η μέρα μου είναι γεμάτη. Έτσι είναι ο χαρακτήρας μου, δεν κάθομαι με τίποτα, και αυτή η αφοσίωση στην τέχνη με γεμίζει

σαν άνθρωπο, σαν μυαλό. Νομίζεις ότι οι επιχειρήσεις μένουν; Τον Μποδοσάκη ποιος τον ξέρει; Τον Παρθένη τον θυμούνται όλοι».

Όπως μας πληροφορεί, στο ίδρυμα που δημιούργησε ο ίδιος ως προσφορά στους Έλληνες και το οποίο φέρει το όνομά του, δεν προλαβαίνει να πάει (Ίδρυμα Βασίλη και Μαρίας Θεοχαράκη, το οποίο «έχει στο κέντρο των ενδιαφερόντων του τις εικαστικές τέχνες και τη μουσική στην Ελλάδα και παγκοσμίως, με κύριο άξονα την εμφάνιση και εξέλιξη του μοντέρνου στον 20ό και τον 21ο αιώνα»), αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν παραμένει δραστήριο. Μέχρι και την επόμενη Κυριακή, 22 Οκτωβρίου, θα φιλοξενηθεί εκεί η αναδρομική παρουσίαση του έργου του Γιάννη Γαίτη με τίτλο «Η ουσία του απρόσωπου», που τιμά τα 100 χρόνια από τη γέννηση του κορυφαίου δημιουργού.